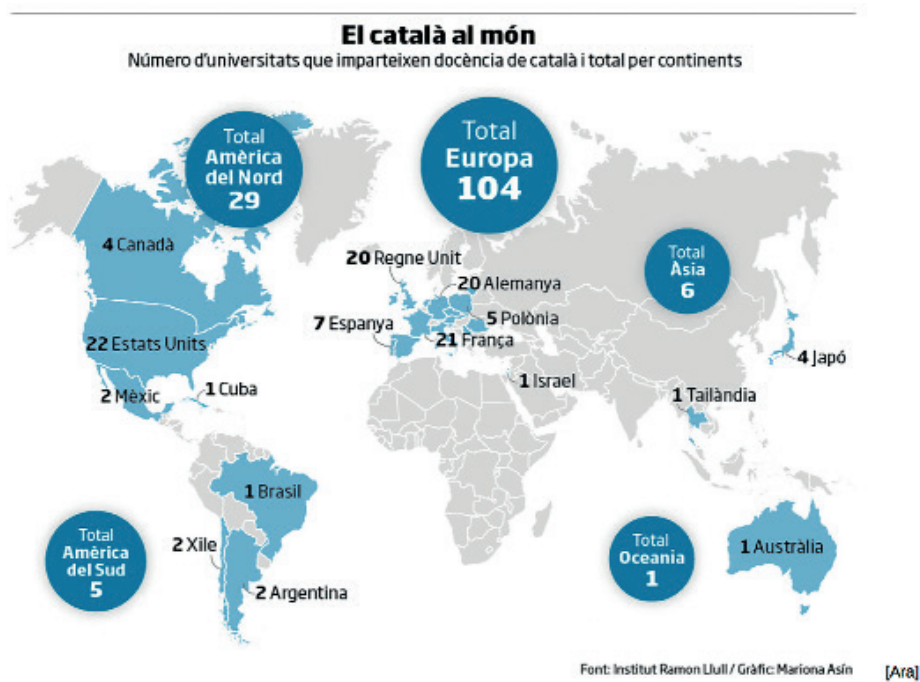

L'ensenyament del català al món

L'ensenyament del català a Alemanya

PERE GRAU

Si ens mirem el panorama de l'ensenyament del català fora dels Països Catalans s'imposen de seguida dues consideracions. La primera és que, essent el català la llengua d'un país sense estat, de la qual fins i tot prescindeixen molts dels qui hi viuen, una llengua que, parlant en termes globals, té un abast molt modest, és gairebé un miracle que hi hagi gent a fora que la vulgui aprendre. La segona és que, amb la premissa exposada, no és cap mal resultat que el català s'ensenyi en prop de 150 universitats d'arreu del món, on l'aprenen uns 6.000 alumnes.

Molts dels lectors de LLENGUA NACIONAL ja deuen saber segurament més d'una dada de les que es poden consultar a la web de l'Institut Ramon Llull, però permeteu-me que aquí en recalqui alguna. Per exemple, que mentre que a Espanya (fora dels PPCC) el català s'ensenyava en 7 universitats, a França (que no és pas cap amiga de les llengües perifèriques) s'ensenyava en 21, als Estats Units en 22, a la Gran Bretanya i a Alemanya, en 20 cadascuna. I fins i tot al Japó s'ensenyava en 4 universitats.

A Alemanya (i que el lector em perdoni l'aridesa d'una llista de noms geogràfics) el català s'ensenyava a les universitats de Berlín (aquí en dues universitats), Friburg, Tübingen, Göttingen, Frankfurt del Main, Munic, Marburg, Bochum, Sarrebrück, Bremen, Hamburg, Heidelberg, Constança, Leipzig, Magúncia, Ratisbona, Siegen, Colònia i Kiel.

Com es fa, però, aquest ensenyament? Agraeixo a dues lectores de català, Betlem Borrull, de la Universitat Humboldt de Berlín, i Montserrat Varela, de la Universitat de Munic, la informació que m'han facilitat i que ha fet possible la redacció d'aquest article.

Segons aquestes dades, la xifra mitjana anual d'alumnes en cada lloc oscil·la entre 15 i 20, repartits entre els diferents cursos, sense que en cap cas hi hagi més de 10 alumnes en una classe. Els cursos a les universitats alemanyes van per semestres (octubre-febrer i abril-juliol). A Munic (com a exemple que es pot estendre a la majoria dels cursos de català en altres universitats) hi ha en total vuit hores

de català per semestre. Hi ha quatre graus de català. Per al primer i el segon s'arriba sovint a la xifra de deu alumnes, per al tercer hi ha sort si s'arriba a tres. Per al quart grau de vegades no hi ha ningú.

Hi ha, però, en sis universitats (entre les quals hi ha Berlín i Hamburg) un «Grau de qualificació complementària» que es compon d'un grau inicial (60 hores), un grau avançat (60 hores) i un de «cultura i societat» (30 hores). Aquests estudis volen posar l'alumne en disposició d'entendre la llengua en els àmbits laboral i acadèmic.

I aquí arribem a un punt interessant. Hom podria creure que la motivació d'aquests estudiants és aquesta: la possibilitat d'una carrera acadèmica o la possibilitat d'una activitat empresarial a Catalunya. Segons les amables lectores que he citat abans, sense excloure en alguns casos els motius esmentats, per a la majoria dels alumnes que aprenen català en els seus cursets, el motiu és molt més senzill i molt humà: un interès personal. Uns s'han enamorat d'un català o d'una catalana i volen aprendre la llengua de la persona amb qui s'han casat o volen casar-se. La xifra de matrimonis mixtos català-alemany és considerable. (Jo mateix en sóc una mostra, com ho és la Krystyna Schreiber, l'autora del llibre «Què en penses, Europa», que haurien de llegir tots els independentistes.) Altres, gent gran que també s'apunta als cursets, tenen també algun contacte personal, o vénen sovint a Catalunya i volen aprendre la llengua del país.

Trobo també interessant la comparació que m'ha fet la Montserrat Varela amb els cursos de castellà: es tracta de cursos massificats, però els qui hi parti-

cipen estan molt lluny de tenir la mateixa motivació que els estudiants de català. Si estudien castellà, la majoria ho fan per una qüestió de prestigi, per a aconseguir la puntuació universitària que necessiten, però sense tenir-hi cap contacte, i sovint, com diu la Montserrat, «sense saber on es fiquen». En canvi, en els cursets de català la motivació personal és intensa, cosa que es reflecteix en l'efectivitat dels estudis. És un interès personal i no pas instrumental, que els porta sovint a ampliar els coneixements, després d'acabar els cursets universitaris.

Per a comprendre millor el lloc que donen les institucions espanyoles a l'ensenyament del català, n'hi ha prou de veure les xifres de l'Instituto Cervantes a Munic. Aquesta entitat organitza cada any 150 cursos de castellà, cadascun amb 120 hores per semestre. De català, n'organitza 3 amb 60 hores per semestre. Cal tenir en compte naturalment el diferent interès que hi ha entre les dues llengües pel que fa a la quantitat d'alumnes. Però, tot i això, crec que les xifres parlen un llenguatge prou clar.

Tornant al començament: el que es fa per ensenyar la nostra llengua a l'estranger és tot el que pot fer una nació sense estat com la nostra. En el moment, però, que Catalunya sigui un estat independent, amb prou força econòmica que el faci interessant per a molta gent jove de fora, l'interès instrumental deurà créixer palpablement. I no ho oblidem: cada persona que a l'estranger aprèn català produeix al darrere seu una cua més o menys llarga de parents i d'amics més ben informats sobre la nostra terra i que s'empassen menys tots els informes falsos que de vegades circulen per una premsa internacional molt influïda per la propaganda espanyola. ♦

Celebració de la Diada de Sant Jordi amb estudiants de la Universitat de Massachusetts.
AUTOR: Guillem Molla